

DĚJEPIS 8 – ČESKÉ NÁRODNÍ OBROZENÍ – BRUSIČSTVÍ ČESKÉHO JAZYKA PRÁCE S TEXTEM A POJMY

ČEŠTINA NA POČÁTKU NÁRODNÍHO OBROZENÍ

Čeština již nestačila na vyjadřování pojmů a představ přesahujících oblast každodenního života. Na jedné straně ustrnula, ochudila se, protože mnohá slova z náročnější české literatury vyšla z užívání a pro nové pojmy se nedostávalo nových slov. Na druhé straně se čeština stala doménou tzv. brusičů neboli puristů (pozn. purus latinsky čistý) ... Nazývali se tak filologové – často amatéři neznající dostatečně český jazyk -, kteří chtěli „očistit“ češtinu od cizích slov. Proto vytvářeli novotvary, většinou však neorganicky. Tak se objevoval slova jako „ředlnosta“ místo generál, „vyjmecín“ místo invalida, „jezlín“ místo talíř, „letodník“ nebo „rokovník“ místo kalendář, „Nočena“ místo Luna atp. Ta se však nemohla uchytit, protože neměla oporu ve spisovatelské praxi. Udržely se však některé mluvnické termíny, u nichž – protože jsou vžitá – si jejich „brusičský“ původ ani neuvědomujeme, např. pád, příslovce, spojka.

(Hrabák, J., Jeřábek, D., Tichá, Z., Průvodce po dějinách české literatury)

ÚKOL:

Zkus určit, co tato slova znamenají, měla znamenat. Kvíz je to spíše pro pobavení, ale stejně ho vyřeš do neděle **10.5. 2020. Počítá se ti první došlý dotazník!!!**

ODKAZ NA KVÍZ:

<https://docs.google.com/forms/d/1gykhIMIDrmSdAyS9Goy2YLWmdspRfM1tePosvCDKtsl/edit>

HODNOCENÍ:

- ✓ **15–13 bodů – Výborně! S brusiči českého jazyka by sis určitě rozuměl.**
- ✓ **12–10 bodů – Zdá se, že novotvarům celkem dobře rozumíš.**
- ✓ **9–7 bodů – Vypadá to, že i ty sám bys vytvořil nová slova.**
- ✓ **6–4 body – Nic moc! Ale což. Byl to kvíz pro pobavení.**
- ✓ **3–0 bodů – Dobře, že sis kvíz zkusil vyřešit.**